

Pensioengok

Ons complete pensioensysteem ligt op dit moment op de onderhandeltafel en wordt 'voor ons' klaargestoomd voor de toekomst, zeggen althans de betrokkenen. Uiterst gevoelig voor de deelnemers – de gepensioneerden en werknemers – is de totale afhankelijkheid van de ontwikkelingen op de beurzen in dat nieuwe systeem. Maar ook de overstap zelf naar dit nieuwe pensioengebouw is niets anders dan een juridische gok met enorme maatschappelijke risico's.

Werkgevers, werknemers en minister Kamp (Sociale Zaken) onderhandelen al maanden over de voorwaarden voor het optrekken van de pensioen- en aow-leeftijd. Tegelijk moet het hele systeem 'schokbestendig' worden. Dat betekent dat de pensioenfondsen in de toekomst meer moeten kunnen gaan mee ademen met ontwikkelingen op de beurzen. Hiermee moet tegelijkertijd worden voorkomen dat er pensioenen worden gekort als het heel slecht gaat, en moet er meer ruimte komen om te kunnen profiteren van stijgende beurzen, zodat de koopkracht van het pensioen beter kan worden nagestreefd.

In het systeem zullen de beleggingsrisico's groter worden en helemaal voor rekening komen van de deelnemers, de werknemers. Bovendien moet dat niet alleen gaan gelden voor de nieuw op te bouwen rechten, maar ook voor de € 800 miljard aan reeds opgebouwde pensioenrechten die altijd gegarandeerd leken. Dat is bijzonder lastig te rijmen met de wens van veruit de meeste mensen die een laag maar zeker pensioen verkiezen boven de kans op een hoger pensioen.

Desondanks menen degenen die nu over de herinrichting onderhandelen, dat het rechtvaardig is om het risicovolle model op te leggen aan de deelnemers omdat dat uit-

eindelijk in het belang zou zijn van de pensioenspaarders. Dit is niets anders dan paternalisme.

Maar veronderstelde rechtvaardigheid op basis van paternalisme is niet meer van deze tijd. Dit is de tijd van individuele keuzevrij-

heid en de gang naar de rechter om de rechtmatigheid van besluiten te laten toetsen.

En het staat zo goed als vast dat er partijen zullen zijn die het 'invaren' van € 800 miljard aan oude zekere rechten in een nieuw onzeker systeem, zullen voorleggen aan de hoogste rechter.

Op dit moment is er echter nog geen enkele serieuze juridische onderbouwing in de vorm van een advies over de houdbaarheid van dat verplichte invaren van oude rechten. Maar zelfs met zo'n advies, blijven er grote risico's.

Immers, hoe de (Europese) rechter uiteindelijk zal oordelen blijft vooraf onzeker.

Zeker is wel dat de consequenties enorm zullen zijn en mogelijk het voortbestaan van het hele systeem raken mocht de rechter anders oordelen dan de Nederlandse polderpartners, omdat het verplicht invaren van oude rechten in strijd is met fundamentele belangen.

De vraag is daarom nu: wie durft als eerste de gok aan met € 800 miljard?

Jarco de Swart

FINANSCOOP